

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Odbor ľudských práv

**Správa o prerokovaní Východiskovej správy SR k Dohovoru OSN o odstránení
všetkých foriem diskriminácie žien**

(1) V dňoch 23.-29. júna 1998 bola na 19. zasadnutí Výboru pre odstránenie diskriminácie žien prerokovaná Východisková správa k Dohovoru OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (ďalej iba „Dohovor“).

(2) Dohovor bol otvorený na podpis dňa 18. decembra 1979 a v mene bývalej ČSSR podpísaný dňa 17. júla 1980. Pre ČSSR nadobudol platnosť dňom 3. septembra 1981 (publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 62/1987 Zb.). Dohovor bol ratifikovaný s výhradou, že ČSSR sa v súlade s odsekom 2 článku 29 Dohovoru nepovažuje byť viazaná odsekom 1 článku 29 (riešenie prípadných sporov o výklad alebo vykonávanie dohovoru). Predmetná výhrada bola odvolaná dňa 26. apríla 1991. Slovenská republika je, v dôsledku sukcesie, zmluvnou stranou Dohovoru od 1. januára 1993.

(3) Na základe článku 17 odsek 1 Dohovoru bol vytvorený Výbor pre odstránenie diskriminácie žien (ďalej iba „Výbor“), ktorý pozostáva z 23 odborníkov s vysokou morálnou úrovňou a uznávanými schopnosťami v oblasti, ktorej sa Dohovor týka.

(4) Výbor v rámci svojej právomoci prerokúva úvodné (východiskové) a periodické správy štátov - zmluvných strán Dohovoru, predkladaných na základe povinnosti stanovenej podľa článku 18 ods. 1 Dohovoru.

(5) Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s ostatnými rezortmi, mimovládnyimi organizáciami vypracovalo v roku 1995 Východiskovú správu SR (ďalej iba „Správa“), ktorá bola na základe uznesenia vlády SR č. 7 z 9. januára 1996 bola správa odovzdaná Stredisku OSN pre ľudské práva.

(6) V procese príprav na prerokovanie správy boli aktualizované informácie poskytnuté Výboru a vytvorená pracovná skupina, pozostávajúca zo zástupcov vecne zainteresovaných rezortov, ktorá pripravila podklady pre vystúpenia delegácie SR na rokovaní Výboru. Uznesením vlády SR č. 317 z 28. apríla 1998 bola menovaná vtedajšia štátna tajomníčka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Milica Suchánková za vedúcu delegácie. Delegácia bol menovaná na základe návrhov zainteresovaných ministerstiev, počas prerokovania správy boli teda prítomní rezortní experti, ktorí Výboru podali doplňujúce informácie o opatreniach, smerujúcich k efektívnej implementácii ustanovení Dohovoru.

(7) Predmetom záujmu členiek Výboru boli najmä otázky uplatňovania Dohovoru v podmienkach SR, s dôrazom na priority ustanovení Dohovoru pred vnútroštátnym zákonodarstvom, legislatívne zmeny v oblasti rodinného práva, posudzovanie prípadov diskriminácie žien z dôvodu pohlavia pred súdmi SR a otázka nezávislosti súdnictva.

(8) Pozornosť bola venovaná aj ďalším okruhom otázok, najmä problematike:

- národného mechanizmu ochrany práv žien (inštitucionálne členenie, úvahy o možnosti zriadenia ombudsmana - všeobecného alebo čiastkového pre práva žien a detí),
- absencie dočasných osobitných opatrení zameraných na rovnosť žien a mužov (kvóta systém),

- aktivít vykonaných vládou SR v procese potláčania stereotypného chápania úlohy ženy (vzdelávacie, mediálne a osvetové programy),
- nešpecifikácii skutkovej podstaty trestného činu domáceho násillia vo vnútroštátnom poriadku SR, trestnoprávnej úprave potláčania aktov súvisiacich s násillím proti ženám, ich zneužívaním a obchodu s nimi (skutkové podstaty trestných činov, sadzby), predchádzaniu násilliu proti ženám a pomoc obetiam tohto negatívneho fenoménu,
- účasti žien na politickom a verejnom živote krajiny (systém kvót v rámci politických strán),
- opatrení realizovaných v oblasti predchádzania a potláčania prejavov diskriminácie žien v zamestnaní, povolání, prístupu na štúdium, vrátane prístupu k zdravotníckym službám,
- rovnosti žien v manželstve a rodine.

(9) V priebehu rokovania členky Výboru prejavili záujem aj o opatrenia súvisiace s úverovou politikou vlády SR vo vzťahu k ženám a postaveniu vidieckych žien.

(10) Delegácia SR viedla s členkami Výboru otvorený a konštruktívny dialóg, zodpovedala na položené otázky, informovala o súvisiacej legislatíve SR zabraňujúcej diskriminácii žien a podala doplňujúce vysvetlenia.

(11) Väčšina členiek Výboru vo svojich vystúpeniach hodnotila SR ako krajinu, ktorá v procese demokratizácie musí venovať náležitú pozornosť postaveniu žien a zabráneniu ich diskriminácii, a to ako v rovine právnych garancií, tak aj v rovine faktických opatrení.

(12) Časť Záverečného komentára, ktorý Výbor prijal a ktorého preklad tvorí prílohu materiálu, sa nesie v kritickom duchu. Uvedené zodpovedá praxi Výboru, uplatňovanom ku všetkým štátom - zmluvných stranám Dohovoru, nakoľko úlohou Výboru (kontrolného orgánu plnenia ustanovení predmetného medzinárodnoprávneho dokumentu) je definovať oblasti, ktoré si z hľadiska implementácie zasluhujú vnútroštátnu pozornosť.

(13) V súlade s článkom 18 ods. 1 písm. b) Dohovoru sa zmluvné štáty zaväzujú predložiť ďalšiu informáciu o implementácii Dohovoru, o štyri roky po prerokovaní predchádzajúcej správy, resp. kedykoľvek Výbor o to požiadá. Nakoľko v priloženom komentári nie je stanovený termín podania ďalšej správy, Výbor napriek viacerým odporúčaniam usúdil, že vo vzťahu k SR postačuje obligátne stanovená lehota štyroch rokov na predloženie následnej správy. V implementácii Dohovoru sa teda nejavia byť také nedostatky, ktoré by Výbor viedli k rozhodnutiu o skrátení lehoty na predloženie informácie o ďalšom uplatňovaní.

(14) Otázka, do akej miery sa zmluvný štát stotožní s hodnotením Výboru je irelevantná. Komentár Výboru je však názorom medzinárodných expertov, činných v príslušnej oblasti ochrany ľudských práv a do tejto miery je teda mienkotvorný ako pre ďalšie orgány OSN, tak i pre ostatné krajiny. Je obvyklé, že Výbor očakáva v následnej správe informáciu o „vyporiadaní sa štátu“ s kritikou a posúdením odporúčaní obsiahnutých v komentári k predchádzajúcej správe. Dávame preto do pozornosti, skutočnosť, že nasledujúca správa SR by preto mala obsahovať odpovede na otázky, nastolené Výborom, spolu s informáciou o opatreniach na ich základe vykonaných.

